

**UCHWAŁA NR 0007.XII.151.2019
RADY MIEJSKIEJ W ŻMIGRODZIE**

z dnia 29 listopada 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2020 – 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz. 506 ze zmianami) oraz art.176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111) Rada Miejska w Żmigrodzie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2020 – 2022” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żmigród.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żmigrodzie

mgr inż. Jan Czyżowicz

Załącznik do uchwały Nr 0007.XII.151.2019
Rady Miejskiej w Żmigrodzie
z dnia 29 listopada 2019 r.

Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2020 – 2022 został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (tj. Dz. U. z 2019r. poz.1111).

Zgodnie z art. 176, pkt 1 cytowanej wyżej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Stworzenie takiego programu, ukierunkowanego na określone działania, pozwoli na uruchomienie aktywności mającej wspierać rodziny i zapobiegać dysfunkcji w społeczności lokalnej. Program ten skupia się na wzmocnieniu elementów pracy z rodziną w środowisku, poszerzenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, wczesnej interwencji w rodzinach zagrożonych utratą swoich naturalnych funkcji, a także na pomocy rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Planowane w ramach programu działania uwzględnia możliwości rodziny i jej zdolność do przewyciężenia problemów. Działania, wskazane w programie, które są kierowane do rodzin, są jednocześnie działaniami na rzecz całego środowiska, a wspieranie rodziny przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całym społeczeństwie.

Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych realizowana winna być we współpracy ze środowiskiem lokalnym. Wspieranie rodziny winno odbywać się za zgodą rodziny oraz przy jej aktywnym udziale.

Formy pracy z rodziną:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- terapia i mediacja,
- organizowanie dla rodzin wszelkiego rodzaju wsparcia, m.in. zajęcia grupowe takie jak „Szkoła dla rodziców”,
- pomoc prawna.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mówi, że rodzinie, która ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych może zostać przyznany asystent rodziny.

Do zadań asystenta rodziny, o których mówi ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy m. in.:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny;
- sporządzanie na wniosek Sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.

Dnia 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2019 r., poz.473), na podstawie której asystent rodziny otrzymał dodatkowe zadania do realizacji na rzecz rodziny.

Asystent rodziny w ramach w/w ustawy koordynuje poradnictwo dla rodzin w zakresie:

- przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- wsparcia psychologicznego;
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Asystent rodziny koordynuje poradnictwo u kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub też u rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Podstawy prawne działań ujętych w Programie

·ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111);

·ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zmianami);

·ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 473)

·ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zmianami)

·ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 ze zmianami).

Adresaci Programu

Adresatami programu są dzieci i rodziny z terenu Gminy Żmigród, a w szczególności rodziny przeżywające trudności opiekuńczo – wychowawcze. Rodzina to podstawowe środowisko rozwoju i funkcjonowania każdego człowieka. Rodzice to pierwsi nauczyciele dziecka, na których spoczywa obowiązek świadomego kształtowania postaw, przekazywania systemu wartości i tradycji. Socjalizacja dziecka stanowi podstawę jego funkcjonowania w życiu, dlatego ważne jest zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju.

Praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności społecznych. Działania skierowane są na zapewnienie dziecku bezpieczeństwa oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, by zapewnić optymalne warunki do prawidłowego rozwoju oraz podnieść jakość życia rodziny.

Diagnoza społeczna

Punktem wyjścia do określenia założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żmigrodzie.

Z analizy tej wynika, że w roku 2018 z pomocy społecznej skorzystało 396 rodzin (liczba osób w rodzinach 776). Daje to ok. 5,29 % całej populacji mieszkańców Gminy Żmigród korzystających z różnych form wsparcia Ośrodka. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, niezbędnych do udzielenia pomocy finansowej zawiera Tabela nr 1 – Powody przyznania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie w 2018 roku.

Tabela nr 1 – Powody przyznania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie w 2018 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	226	488
Sieroctwo	0	0

Bezdomność	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	6	36
Bezrobocie	144	356
Niepełnosprawność	154	282
Długotrwała lub ciężka choroba	134	226
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego	24	56
Przemoc w rodzinie	18	67
Alkoholizm	55	72
Narkomania	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	9
Sytuacja kryzysowa	0	0

Źródło: GOPS Żmigród

Główne przyczyny trudnych sytuacji życiowych, z którymi rodziny nie są w stanie poradzić sobie wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia obok ubóstwa są: niepełnosprawność (154 rodziny), bezrobocie (144 rodziny) oraz długotrwała lub ciężka choroba (134 rodziny).

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych nie jest problemem dominującym, musi jednak być traktowana priorytetowo, gdyż w głównej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców naszej gminy, czyli dzieci.

Tabela nr 2 – Liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2016 – 2018.

Liczba osób	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba świadczeniobiorców zasiłków rodzinnych	883	906	821
Liczba świadczeniobiorców funduszu alimentacyjnego	89	75	63
Liczba osób świadczeniobiorców świadczenia wychowawczego (500+)	1020	980	836
Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka	116	112	100
Jednorazowe świadczenie "Za życiem"	X	5	5

Źródło: GOPS Żmigród

Widać, iż liczba świadczeniobiorców świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego zmniejsza się. Oznacza to, że dochody mieszkańców gminy wzrastają.

Tabela nr 3 – Mieszkańcy gminy Żmigród (zameldowani) z uwzględnieniem liczby dzieci w latach 2016 – 2018.

Mieszkańcy gminy Żmigród (zameldowani)	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Mieszkańcy ogółem	14783	14704	14682
Dzieci 0 – 12 lat	2011	1996	1999
Dzieci 13 – 18 lat	889	901	864

Źródło: UM w Żmigrodzie

Tabela nr 4 – Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018.

Poszczególne lata	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy Żmigród	0	1	4

Źródło: GOPS Żmigród

Analizując zapisy powyższej tabeli można stwierdzić, że rośnie liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Wzrost ten rzutuje na wzrost nakładów finansowych Gminy, przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej. Zapisy ustawy o wspieraniu rodziny u systemie pieczy zastępczej wskazują, że Gmina ponosi wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Rodziny, u których stwierdza się problemy z wypełnianiem funkcji wychowawczych obejmowane są pomocą asystenta rodziny. Ilość tych rodzin wzrasta, co powoduje również konieczność tworzenia kolejnych etatów dla asystentów rodziny.

Tabela nr 5 – Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Poszczególne lata	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny	15	13	14

Źródło: GOPS Żmigród

Założenia Programu

Cel główny programu

Celem głównym Programu jest udzielenie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom zamieszkującym na terenie Gminy Żmigród w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe

- diagnoza sytuacji rodzin wychowujących dzieci, zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz działania interwencyjne (podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny),
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- doskonalenie współpracy, podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;
- współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania na rzecz dziecka i rodziny.

Działania zmierzające do realizacji celów

- regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych,
- profesjonalna praca socjalna z rodziną,
- systematyczna współpraca instytucji działających w obszarze wspierania rodziny i dziecka,
- wspieranie rodzin w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- poradnictwo specjalistyczne,
- usługi asystenta rodziny,
- pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin ubogich,

- jednorazowe świadczenie dla rodzin wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- wsparcie interdyscyplinarne rodzin,
- organizowanie zajęć dla rodzin potrzebujących wsparcia.

Zasoby instytucjonalne

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie,
- Placówka Wsparcia Dziennego w Żmigrodzie,
- Placówki oświatowe z terenu gminy Żmigród,
- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie,
- Referat Oświaty Urzędu Miejskiego w Żmigrodzie,
- Komisariat Policji w Żmigrodzie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy,
- Sąd Rejonowy w Trzebnicy, Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Wydział Karny,
- organizacje pozarządowe.

Koordynator Programu

Realizacja Programu będzie koordynowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie.

Czas realizacji Programu

Program został opracowany na lata 2020 – 2022.

Przewidywane efekty realizacji Programu

- zmniejszenie liczby dzieci objętych opieką pieczy zastępczej,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dzieci do rodziny,
- zmiana postaw społecznych,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- wzrost poczucia wartości członków rodziny,
- ograniczenie dysfunkcyjności rodzin,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi,
- pomoc rodzinom w sytuacji urodzenia ciężko upośledzonego i nieuleczalnie chorego dziecka.

Źródła finansowania Programu

Środki na realizację programu mogą pochodzić z następujących źródeł:

- budżet Gminy,
- dotacje z budżetu państwa,
- środki zewnętrzne.

Sprawozdawczość realizacji Programu

W terminie do 31 marca każdego roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie roczne z realizacji Programu oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań zawartych w Programie.

Monitoring i ewaluacja Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatków środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Podsumowanie

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Żmigród oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego mierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy.

Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy instytucji pomocowych założenia zawarte w ustawie o wspieraniu pieczy i systemie pieczy zastępczej oraz w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” mają szansę zostać zrealizowane.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żmigrodzie

mgr inż. Jan Czyżowicz